

Over de rol van vuur op menselijk en maatschappelijk vlak

PROF. DR. IGNAAS DEVISCH

(UGENT – ITINERA)

Waarom over
vuur nadenken?

Peter Sloterdijk

“we moeten de zon
herinterpreteren”

Paperback

2018

Reconstructie cultuurfilosofische geschiedenis van vuur

- ▶ Mythes
- ▶ Rituelen
- ▶ Praktijken

Creatie van de mens

Prometheus: laaiend enthousiast en verklaart zich meteen tot hun vriend, maar Zeus tempert zijn enthousiasme: “Die drommels moeten vooral niet vergeten te buigen voor hun goden en hoewel ze de aarde mogen gebruiken zullen ze één ding nooit krijgen: het vuur”.

*Prometheus blijft volhouden dat de mensen vuur nodig hebben om te leven. Dankzij hun **innerlijk vuur** kunnen ze denken en dromen.*

Berg Olympos beklimmen en daar het vuur van de goden stelen door het met een brandende stengel naar de mens te brengen en hen te leren hoe ze ermee kunnen omgaan.

Moderne tijd

- ▶ Streven naar technische beheersing van vuur en beheersing van de wereld

“Ik wil door mijn universalisme alles omarmen”

(Leon Battista Alberti (1404-1472))

René Descartes

René Descartes

“l’homme comme maître et possesseur de la nature”

Van beschouwing naar beheersing

- ▶ Moderne tijd: technische beheersing vuur
- ▶ Vuur en dynamiet als veroveraars van de *Umwelt*
- ▶ Niet langer beschouwend thema
 - ▶ Leidt tot onnadenkendheid tijdens twee eeuwen fossiel verspillingsfeest
 - ▶ Klimaatproblemen + wij worden ziek

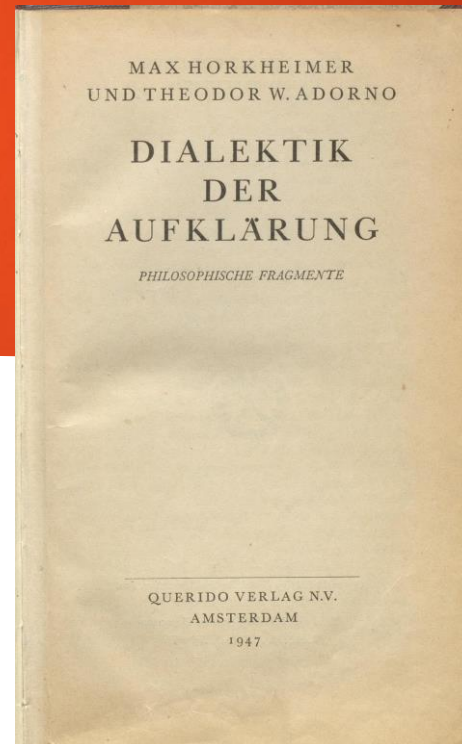
“

*Nood aan bezinning op de
destructieve kanten van de
vooruitgang*

DIALECTIEK VAN DE VERLICHTING

”

M. Horkheimer en T. Adorno

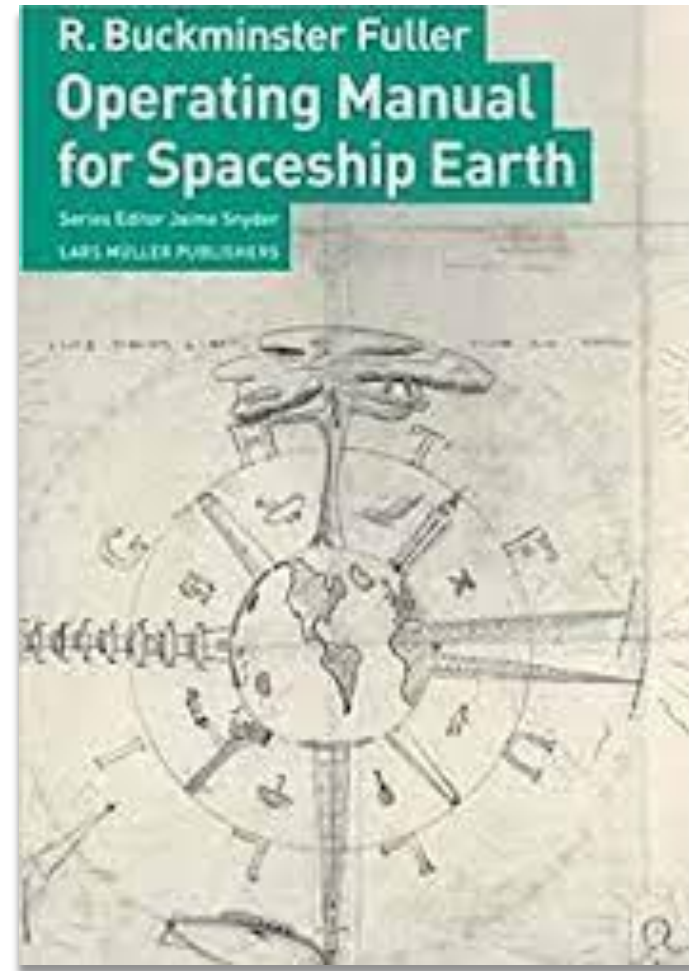

Que faire?

MAATSCHAPPELIJK VLAK

Mens als schipper

Koers bepalen

“

Ik zou mijn geld inzetten op de zon en zonne-energie. Wat een krachtbron. Ik hoop dat we niet moeten wachten tot steenkool en olie zijn uitgeput voordat we hiervan gebruikmaken

”

In 1931 Thomas Edison tegen zijn vriend Henry Ford

Que faire?

MENSELIJK VLAK

Wetenschap en verbeelding

- ▶ “Innerlijk vuur” ‘(cf. Prometheus) gaande houden
- ▶ Leren van de ouden (technische benadering alleen volstaat niet)
- ▶ Wereld wordt complexer dus meer samenwerken
- ▶ Technologie maar dan binnen beschouwelijk kader